

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XX. Proponitur quæstio, quo genere cultus imagines sint honorandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

tech. 12. & Augustino epist. 203. Dico SECVNDO cum Thoma Waldensi, tomo 3. de sacramentalibus titul. 19. cap. 154. hominem non proponi ab Ecclesia colendum vt imaginem Dei, quia periculum esset, ne homo propter se coli putaretur; nam etiam propter se homo capax est honoris.

CAPVT XX.

Proponitur quaestio: Quo genere cultus imagines sint honoranda.

VENIO nunc ad postremam quaestionem, quo genere videlicet cultus dignae sint imagines. Tres sunt sententiae.

PRIMA, quod imago non sit vlllo modo in se colenda, sed solum coram imagine colendum exemplar. ita quidam, quos refert, & refellit Catharinus: idem videtur sensisse Alexander 3. part. quaest. 30. artic. vlt. necnon Durandus lib. 3. sent. dist. 9. quaest. 2. & Alphonsus à Castro verbo, Imago. Fundamentum huius sententiae est, quia secundum Basilij sententiam in VII. Synodo saepius repetitam, honor imaginis transit ad exemplar; non ergo, inquiunt hi Doctores, in imaginem terminatur: proinde ipsa imago non est quae honoratur, sed solum per illam, & in illa honoratur exemplar. Et confirmatur ex verbis, qui dicuntur compositi tempore VII. Synodi, qui que visuntur Venetiis in aede aurea antiquissimo opere incisa, & referuntur à Sabellico lib. 8. Enneadis 8.

Nam Deus est quod imago docet, sed non Deus ipsa: Hanc videas, sed mente colas quod cernis in ipsa.

Quod autem dicitur de imagine Christi Dei, dici etiam posset de imaginibus Sanctorum, nimirum; Nam Petrus est quod imago docet, sed non Petrus ipsa, &c.

SECUNDA opinio est, quod idem honor debeat imagini & exemplari, & proinde Christi imago sit adoranda cultu latrae, B. MARIAE cultu hyperduliae, Sanctorum aliorum cultu duliae. Ita Alexander 3. part. quaest. 30. art. vlt. B. Thomas 3. part. quaest. 25. artic. 3. & ibidem Caietanus, B. Bonaventura, Marfilius, Almayn, Carthusianus, Capreolus, & alij in 3. distinct. 9. idem etiam habet Henricus quod lib. 10. q. 6. quam-

uis addat, nullam imaginem adorandam esse latria; nam ipse putat quidem eundem esse honorem imaginis, & exemplaris, sed simul docet, imaginem Christi non esse imaginem Christi, ut Christus Deus, sed ut homo est.

Fundamenta horum auctorum hæc sunt. PRIMÓ, quia Ecclesia canit de cruce: *O crux ave spes unica, auge pietatis votam, reisq; dona veniam.*

SECUNDO, quia honor imaginis transit ad exemplar Basilii, igitur idem est honor imaginis & exemplaris; quia si exemplar colitur latria, & imago.

TERTIO, ex Ambrosio, qui libro de incarnationis Dominicæ Sacramento, cap. 7. ait, eadem adoratione coli diuinitatem Christi, & eius crucem: *Num, inquit, cum in Christo imaginem Dei, & crucem adoramus, diu dimimus eum?*

QUARTO, ex Hieronymo epistola de obitu Paulæ: *Prostrata, inquit, ante crucem, quasi pendentem Dominum reuereret, adorabat.* Sed Dominum pendentem adorasset latria, igitur & ipsam crucem latriæ cultu adorabat.

QUINTO, ex Aristotele, qui libro de memoria, & reminiscencia dicit, eundem esse motum in imaginem, ut imago est, & in ipsum exemplar.

SEXTO, mensura adorationis vniuscuiusque rei est ratio, siue excellentia, propter quam adoratur; sed ratio, cur adoratur imago, non est alia, quam excellentia exemplaris; ergo de omnino debetur honor imagini, qui debetur exemplari.

SEPTIMO, qui imaginem Regis afficit contumelia, habetur reus læsæ maiestatis, ac si ipsum Regem contumelia affecisset; eadem igitur ratio est imaginis, & exemplaris, quod tinet ad honorem, & contumeliam.

TERTIA opinio versatur in medio, estque eorum, qui dicunt, ipsas imagines in se, & propriè honorari debere, sed honore minori, quam ipsum exemplar, & proinde nullam imaginem adorandam esse cultu latriæ. Ita Martinus Perreus in libro de traditionibus, tractatu de imaginibus; item Ambrosius Catharinus in tractatu de imaginibus; Nicolaus Sandrus lib. 2. cap. vlt. de imaginibus; idè videtur sensisse Gabrielus qui in 3. dist. 9. q. vnica, & in canonem Missæ, lect. 49. ait, imaginem adorari eadem adoratione cum exemplari, non tamen vni-

vnitocè, sed analogicè. Hoc enim est dicere, coli imagines cultu inferiore, quam ipsum exemplar.

Pro solutione quæstionis, & opinionum conciliatione notandæ sunt tres distinctiones. Id enim, quod honoratur, potest honorari per se, vel per accidens: propter se, vel propter aliud: propriè, vel impropiè. Per se honoratur suppositum, in quo inest ratio venerationis. per accidens id, quod est conitutum rei, quæ adoratur, nec est ipsa ratio adorationis. vt cum honoratur Rex, per se honoratur homo ille, qui est Rex. per accidens honoratur purpura, & reliqua illi adiuncta, & accidentia omnia eius, excepta regia dignitate, quæ licet non sit id, quod honoratur, est tamen id, quo homo ille honoratur. Itaque persona honoratur per se, vt quæ; regia dignitas honoratur per se, vt qua; reliqua honorantur per accidens.

SECUNDA distinctio, potest aliquid honorari propter se, vel propter aliud. Id honoratur propter se, quod habet in se rationem venerationis nõ dependentem aliunde; & hoc modo sola natura rationalis est venerabilis. Propter aliud honoratur id, quod habet quidem in se causam honoris, sed illa causa tota pendet ab alio, & hoc modo signa rerum sacrarum sunt venerabilia; habent enim in se relationem similitudinis, siue representationem rei sacræ, & proinde quandam excellentiam, sed illa tota pendet ab ipsa refacra.

TERCIA distinctio, potest aliquid honorari propriè, vel impropiè. Id propriè dicitur honorari, quod verè ratione sui ipsius honoratur. Impropiè dicitur honorari, quod honoratur loco alterius. Legatus Regis aliquando honoratur vt Legatus, & tunc ipse propriè honoratur, licet propter alium honoretur: aliquando honoratur loco Regis honore proprio Regibus, & tunc ipse impropiè honoratur; propriè autem Rex in ipso tunc honoratur. Id clarius apparet quando vnus pro alio accipit possessionem aliquã; vel cum funus celebratur absente corpore, circa statuam, & fiunt erga statuam omnia, quæ circa corpus fierent. vt cum aliquando, teste Sexto Aurel. Victore, Romæ triumphauit Traianus mortuus, & statua eius pro eo sedit in curru triumphali. Nec enim potest dici, statuam propriè triumphasse, sed Traianum à statua representatum.